

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 9. november 2018

Sag 102/2018

Anklagemyndigheden

mod

D

(advokat David Neutzsky-Wulff)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Viborg den 2. februar 2018 og af Vestre Landsrets 15. afdeling den 16. februar 2018.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Thomas Rørdam, Jon Stokholm og Lars Hjortnæs.

Påstande

D har nedlagt påstand om ophævelse af landsrettens kendelse om afvisning af kæremålet, således at sagen hjemvises til realitetsbehandling ved landsretten.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Vestre Landsrets ankedom af 12. marts 2013 blev D for groft databedrageri og dokumentfalsk idømt straf af fængsel i 3 år. D overgik efter dommen til afsoning.

Den 28. juli 2013 udeblev D fra afsoningen efter en weekendudgang. Justitsministeriet udstedte den 31. august 2015 en europæisk arrestordre på ham.

Den 19. januar 2018 blev D anholdt i Københavns Lufthavn, og den 20. januar 2018 blev han fremstillet i grundlovsforhør ved Retten i Holstebro, som traf afgørelse om varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, med frist til den 2. februar

2018. Afgørelsen blev stadfæstet af Vestre Landsret den 22. januar 2018. D havde under behandlingen af spørgsmålet om varetægtsfængsling gjort gældende, at den idømte fængselsstraf helt eller delvist var blevet afsonet i England.

Den 2. februar 2018 forlængede Retten i Viborg varetægtsfængslingen uden frist med henblik på fortsat afsoning. D kærede kendelsen med påstand om løsladelse.

I Vestre Landsrets retsbog af 12. februar 2018 hedder det bl.a.:

”...

Landsretten anmodede den 5. februar 2018 Statsadvokaten i Viborg om at fremkomme med bemærkninger til kæreskriftet og til sagen i øvrigt, herunder om der skulle være sket varetægtsfængsling i den foreliggende situation, herunder om forholdet til straf-fuldbyrdsloven, herunder dennes § 77.

Af den fremlagte mail med udtalelse fra Statsadvokaten i Viborg fremgår, at statsadvokaten i anledning af landsrettens anmodning har anmodet Midt- og Vestjyllands Politi om en udtalelse, og at Midt- og Vestjyllands Politi efter en fornyet overvejelse af sagen har oplyst, at D den 7. februar 2018 kl. 9.00 er blevet løsladt fra sin varetægtsfængsling og i forbindelse hermed ved Kriminalforsorgens foranstaltning er blevet overført til afsoning af den resterende straf.

Statsadvokaten i Viborg oplyser i den forbindelse, at det er statsadvokatens opfattelse, at der i stedet for varetægtsfængsling efter retsplejelovens bestemmelser burde have været foretaget en genoptagelse af straffuldbyrdelsen i medfør af straffuldbyrdslovens § 77, hvorunder en resterende straffetid skulle have været beregnet i medfør af straffuldbyrdslovens § 16 og § 18, jf. straffeberegningsbekendtgørelsen.

...”

Som følge af løsladelsen ændrede D sin påstand under kæremålet til, at varetægtsfængslingen i perioden fra den 20. januar 2018 til den 7. februar 2018 var uretmæssig/ulovlig.

Den 16. februar 2018 afviste landsretten kæremålet ved følgende kendelse:

”I betragtning af løsladelsen af D fra varetægtsfængsling den 7. februar 2018 og forløbet efter byrettens kendelse af 2. februar 2018 har D ikke længere retlig interesse i kæremålet vedrørende fortsat varetægtsfængsling.

Landsretten afviser derfor kæremålet.”

Anbringender

D har anført navnlig, at adgangen til at få prøvet lovligheden af straffeprocessuelle tvangsindgreb ved to instanser må anses for en grundlæggende rettighed, og domstolene bør derfor være varsomme med at afskære realitetsbehandling med den begrundelse, at indgrebet nu er ophørt.

En tiltalt eller domfældt har retlig interesse i at få prøvet, om vedkommende med rette har været udsat for et straffeprocessuelt tvangsindgreb, f.eks. varetægtsfængsling. Der kan ikke af praksis udledes yderligere krav, herunder f.eks. et krav om en økonomisk interesse.

I den foreliggende sag må det i øvrigt tillægges betydning, at arrestanter er underlagt flere restriktioner og har færre muligheder end afsonere, og at varetægtsfængsling i almindelighed anses for mere belastende end sædvanlig straffuldbyrdelse.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at D var løsladt og overgået til afsoning, da landsretten afsagde kendelse om afvisning den 16. februar 2018. D unddrog sig den 28. juli 2013 fuldbyrdelsen af dommen af 12. marts 2013, og hans interesse i at få prøvet varetægtsfængslingen er ikke af samme styrke som i sager, hvor varetægtsfængsling er sket forud for en endelig dom.

Den periode, hvor D har været varetægtsfængslet, indgår i beregningen af den periode, som D skal afsone.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om D har fornøden retlig interesse i, at landsretten i forbindelse med hans kære af byrettens afgørelse af 2. februar 2018 tager stilling til, om det var berettiget at varetægtsfængsle ham fra den 20. januar til den 7. februar 2018. Ved byrettens afgørelse af 2. februar 2018 blev det bestemt, at D skulle forblive varetægtsfængslet med henblik på, at der kunne ske fortsat afsoning af den dom på 3 års fængsel, han blev idømt ved Vestre Landsrets anke-dom af 12. marts 2013.

Da landsretten den 16. februar 2018 afsagde den påkærede kendelse om at afvise kæremålet, var D den 7. februar 2018 blevet løsladt fra varetægtsfængslingen og overført til afsoning.

Det fremgår af landsrettens retsbog af 12. februar 2018, at Statsadvokaten for Viborg har oplyst over for landsretten, at D efter statsadvokatens opfattelse ikke burde have været varetægtsfængslet, idet hans afsoning i stedet burde have været genoptaget i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 77.

Spørgsmålet om fradrag for varetægtsfængslingen i perioden fra den 20. januar til den 7. februar 2018 ved beregningen af den resterende straffetid skal afgøres efter de herom gældende regler.

Med disse bemærkninger tiltræder Højesteret, at D efter at være blevet overført til fortsat afsoning af den idømte fængselsstraf ikke havde fornøden retlig interesse i at få prøvet, om varetægtsfængslingen var berettiget.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

D skal betale kæremålets omkostninger.